

REDACTIA

Arad, Dealul Porceni nr. 30.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . . . 10 .
pe 1/4 an . . . . . 5 .
pe o luna . . . . . 2 .
Neril de Dumlaecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRATIA

Arad, Dealul Porceni nr. 30.

INSEERATIA

de un sir gară și prima dată la dreptul de a se publica 12 bani; a doua oară 8 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiile trebuie să se plătească înainte în Arad.

Telefon pentru Arad nr. 502.

Boritori de abonament nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Erumpând grevă generală între tipografil din Arad numărul de erii nu a putut se apară. Am angajat însă lucrători noi și așa peste două zile foaia noastră iarăși va apare regulat.

CORUPERILE PARLAMENTARE.

3 August.

Comisia parlamentară aleasă ca să cerceteze încercările rușinoase de corumpere, Sâmbătă, a continuat cu ascultarea martorilor. Cu cât mai multă lumină se face în afacerea asta odioasă, cu atât mai multe momente par a confirma credința generală că ministrul-președinte Khuen-Hédervári a știut de toate demersurile lui Szapáry. S'a constatat totodată că s'nt amestecate și mai multe persoane decât se credea la început, între altele și ginerele lui Khuen-Hédervári, contele Teleki.

Fasiunile martorilor ascultați azi au produs senzație. Vészi, proprietarul ziarului Bud. Napló aduce la cunoștința comisiei un nou caz. Cu câte-va săptămâni înainte, ginerele lui Khuen-Hédervári voia să cumpere, prin mijlocirea unui rabin eyreū Hartstein, foaia lui Vészi, eventual să-l înduplice pe asta să nu mai atace guvernul. I-a oferit în schimb 50—100 mii fl. și 1000 abonamente.

Mai senzațională a fost însă fasiunea lui Seress Gyula, redactor la M.-Szó, pe care Dienes în noaptea în care a fugit l'a chemat la sine rugându-l să facă bine să liniștiască nevasta lui, că se vor îngrijii de ea și el încă îi va trimite bani. Seress a trăit în prietenie cu Dienes, și în urma acestei prieteni, Dienes i-a descoperit lucruri d'o estrema gravitate. Ideea d'a cumpăra opoziția a pornit dela Dienes, care cu un soț d'al său s'a prezintat la Khuen-Hédervári, ca să se îmbie. Khuen-Hédervári n'a pertractat cu el, dar peste câte-va zile a venit la el un trimis d'al contelei Szapáry. Așa s'a pus în legătură cu el. În ziua în care îi dase lui Pap Zoltán cele 10 mii de coroane, Dienes împreună cu Singer s-au dus în Casina națională la Szapáry. Acesta era în societatea ministrului-președinte, care l'a intrarea lui Singer a trecut într'o odale învecinată, lăsând însă ușa deschisă. Singer i-a spus lui Szapáry că Pap Zoltán e cumpărat. Szapáry a trecut în odala lui Khuen-Hédervári și i-a rapor-

tat despre acest succes. Khuen-Hédervári a răspuns la asta nemțește:

— Nu Pap Zoltán îmi trebuie, ci Nessi. El trebuie cumpărat. Coute que coute (ori cât ar costa.)

Szapáry s'a rentors la Singer și i-a spus, să-l cumpere pe Nessi ori cât ar costa. Dienes i-a mai spus lui Seress că părăsește Ungaria și poate ani întregi nu se va mai întoarce, căci i-se-vor da 200,000 coroane, ca să poată trăi în străinătate,

4 August.

Comisiunea parlamentară emisă pentru descoperirea încercărilor de corupție, eri a ajuns la punctul de culminație a misiunii sale. Contele Khuen-Hédervári s'a prezentat înaintea comisiei ca să mărturisească.

Esența fasiunilor sale a fost, că n'are și nici n'a avut nici un amestec în afacerea corupției contelei Szapáry. Intre mijloacele sale de guvernare nu există de acelea care să se lovească în cinste. Politica sa nu cunoaște arme imorale. S'e provoacă la trecutul său politic în care și-a câștigat dușmanii destui dar nici când n'a fost acuzat de corupție. Ear dacă s'ar fi folosit vre-odată de această culpabilă armă, dușmanii lui ar fi înviați și s'ar găsi și acuma ca să mărturisască încontra sa. Dar nici când n'a recurs la mijloace de acestea și s'ar pute oare presupune că acuma în scaunul de ministru-președinte, să vie să se nege deodată pe sine, trecutul său, cinstea sa?

Frasa aceasta a fost aplaudată de publicul present cea-ce l-a îndemnat pe Polonyi să protesteze în contra manifestației publicului.

Au urmat după aceea așa numitele întrebări încrucișate, la cari ministrul-președinte a răspuns cu obicinuita sa liniște, flegmatic ca și cum e totdeauna. Cea mai interesantă și cea mai importantă a fost întrebarea, că avut-a cunoștința de acțiunea lui Szapáry László? La întrebarea aceasta ministrul president a răspuns pe larg și hotărât.

Mai mult de 1 oră a durat investigația ministrului-președinte.

Impresia ce a lăsat purtarea ministrului-președinte preste tot se poate zice favorabilă, liniștitoare. A stat în fața comisiei parlamentare așa cum de obicei stă și în parlament; absolut liniștit. Numai ici coala când venea vorba de corupție, i-se contrăgea câte-un nerv pe față, care părea a trada scârba ce o simte față de mârșevnia cu care este acuzat.

Peste tot se crede, că în urma de pozițiilor ministrului-președinte comisia, ar pute încheia deja dosarul, dar se pare că opoziția ar avea intențiunea să lungească cât de mult desbaterile comisiei ca să împedecă întrunirea parlamentului, cu un cuvânt să alimenteze și să servească obstrucția.

PAPA PIUS X.

Alegerea de papă. Deja e a patra zi de când cei 62 de cardinali din Conclavă se încearcă să aleagă pe capul bisericeii catolice, pe papa și până acuma tot fără rezultat. Până acum n'a primit adecă nici unul dintre cei ce au căpatat voturi receruta majoritate de două treimi. Poporațiunea Romei e în continuă agitație și zi de zi e așteapt cu mare interes istoricul fum alb sau negru, care are să vestească rezultatul, că biserica are deja capul ales sau nu.

Altcum afară de fumul ce se vede din hornul capelei Sixtine nimic nu e sigur din cele ce se întâmplă în Conclavă.

În ziua întie—1 August—se zice, că voturile s'ar fi împărțit între opt cardinali, între cari cele mai multe le-ar fi intrunit Rampolla și Vanutelli. După cum vestesc știrile din Roma, poporul italian ar dori să fie ales Gotti, dela care așteaptă mai multă milă, guvernul italian ar dori să fie ales Oreglia, căci dela dînsul s'așteaptă îmbunătățirea relațiilor dintre Vatican și regat, ear despre puterile din tripla alianță se zice că nu le pasă ori-cine să fie numai Rampolla nu, căci stiu, că e vrăjmașul alianței.

Alegerile decurg altcum în cea mai mare ordine și fără ori-ce înfrînță străină, pentru care scop s'au și postat în jurul Vaticanului 700 de ostași, ca niți un străin să nu străbată în Conclavă spre a influența alegerea.

Până acum s'au ținut cinci alegeri și poate s'au încheiat fără rezultat din pricina că voturile s'au împărțit între prea mulți cardinali.

Roma. 4 August. Conclava a ales de papă pe cardinalul Sarto patriarhul Venetiei. Noul papă și-a ales numele de Pius al X-lea

NOUȚĂȚI.

ARAD, 1 August n. 1903.

Greva tipografilor din Arad. De mult a fost pregătită, iar acum a erupt, cu ajutorul și sprijinul material al conducătorilor asociațiunii tipografilor din Budapesta.

Pretensiunea lor este, mărire salarului lucrătorilor, la 22 cor. pe săptămână la lucrătorii de zi, și la 24 cor. la lucrătorii de noapte. De present salariile variază între 16—18 cor. Numărul total al greviștilor este 78. Foaia noastră de azi este culeasă de redacție.

Dr. Herman Schöff, fost redactor la „Kronstädter Zeitung; de present în temnița de stat din Seghedin, a fost chemat ca redactor-șef la „Românischer Lloyd“ din București. Activitatea lui de până acum ne garantează, că și pe viitor va fi un sprijinitor cald al cauzei române de dincolo.

Ritter Imre, pe a cărui nume erau făcute cele două libele de luncă, cu cari s'a făcut încercarea să-l mituiească pe Pap Zoltán, descrie astfel chipul în care au ajuns în circulație abelele sale:

Prezentându-se în Marja trecută la contele Szapáry, ca să-l refereze în afaceri economice, după-ce a spus ce avea de spus, îi zice contele:

— Aș avea grabnică trebuință de bani. Nu cum-va ai la d-ta câte-va mii?

— Bani gata n'am, răspunde Ritter, dar am valori. Tocmai am la mine două libele, cu 13,000 coroane.

— Deocamdată e bine și atâta.

Cum a ajuns acești bani la Dienes și apoi la Pap Zoltán, Ritter spune că nu știe.

Contele Szapáry nu se mai întoarce la Fiume, ci a însărcinat pe Ritter să mute tot avutul la castelul său din Perkata.

Afacerea de onoare Ugron Depuștatul Ugron și-a trimis secundanții la colegul său Ivánka Oszkár, pentru-că l-a ofensat strigându-i în parlament: «d-ta minți».

Ivánka n'a vrut să dea lui Ugron satisfacție, spunând, că numai în acel cas ar primi duelul, dacă un juriu de onoare l-ar declara pe Ugron îndreptățit a cere satisfacție în cauză de onoare.

Acestei declarațiuni a lui Ivánka răspunde Ugron, declarându-l plănuitor de asasinat social.

P. S. Sa Dr. Demetriu Radu, episcopul gr.-cat. de Oradea-mare, Duminică în 2 August n. la oarele 9^{1/2} pentru ultima oară a servit sânta Liturgie pontificală în biserica catedrală gr.-cat. din Lugoj, ca episcop al Lugojului. În aceeași zi la oarele 1 p. m. a dat în reședința episcopescă un prânz festiv de rămas bun. În 13 sau 14 August va pleca definitiv din Lugoj, spre a se instala la 16 August în scaunul episcopesc gr.-cat. de Oradea-mare.

Pervers. «Răvașul» lui Dăianu promite un supliment politic, ce va apărea în casuri grave.

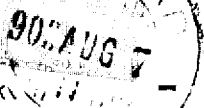
Așa un cas grav, și o mare nenorocire este și faptul că dr. Vlad e deputat și a vorbit în dietă, — deci s'a prezentat suplimentul.

Ce conține? Inepții, cu cari «combat» pe d-l Vlad și în general pe activiștii.

Eată un argument pentru pasivitate: «Pap Zoltán în ședința din 29 Iulie a depus pe masa prezidială 10,000 coroane. . . Scandalul a luat și va lua proporții tot mai mari. Ce zic la aceasta activiștii noștri? Se grăbesc la dietă ori se vor mai gândi?»

Spuneți, iubii cetitori, dacă cel ce astfel vorbește are cap.

Dar dacă nu are cap are alt ceva. Eată ce scrie ca «epilog» al revistei sale anti-activiste:

Când sa finit conferința din Mercuria. in care s'a decretat pasivitatea. lui Ilie Măcelariu i-s'au predat 18,000 fl., numai ca să nu vorbească pentru pasivitate.

La această perversitate răspundem: »Wie der Schelm, so denkt er.«

Dimisia lui Tomassici. Ministrul croat Tomassici și-a dat Sâmbăta trecută dimisia, rugându-l pe ministrul-șef să presinte M. Sale dimisia asta.

Catastrofa dela Bilek. Din Sereievo știrea, că baronul Appel, guvernator militar, care a fost trimis de ministrul de război ca să ancheteze cazul dela Bilek.

Atentatul cu dinamită din Zagreb. In cauza atentatului cu dinamită din Zagreb s'a terminat investigațiunea în cursul căreia s'a constatat, că principalul vinovat este lucrătorul pietrar Bindi, un italian care face parte din asociațiunea anarhistă internațională.

Omor. Duminecă noaptea a fost ucis tânărul Gligor Dan, din Cărtic. Pe la 9 oare seara, pe când mergea acasă, a fost atacat de mai mulți flăcăi, cari după ce l-au bătut într-un mod groaznic și i-au spart capul, l-au aruncat într-o mocirlă, crezându-l mort.

Cine sunt ucigașii, până acum nu s'a descoperit. Poliția cercetează.

Foc. Ni-se telefonează din Pecica-română: Eri înainte de amiază s'a iscat un foc în Pecica-română care alimentat de o ușoară adiere de vânt ușor putea preface în cenușă întreaga comună.

Keckskeméthy asasinat? Asta e senzația cea mai nouă despre Keckskeméthy. O foaie din Budapesta spune că ar fi primit o scrisoare dela un detectiv privat cu știri ca asasinării. Pe Keckskeméthy l'a asasinat complicele seu l'a care s'a refugiat.

Cununie. La 27 Iulie v. se va celebra în biserica din Babșa cununia d-soareii Livia Crașovan (fica d-lui preot Vasile Crașovan) cu tinerul teolog Fortunat Mureșan.

Logodne. Constanța Caraciani și Romul R. Rațiu finanțați. Iosășel - Pil 12 Iulie. 1903.

Invitare. Toți amicii și binevoitorii școlii ortodoxe române din Zlagna sunt și pe aceasta cale invitați a participa la „Producțiunea teatrală împreună cu dans“ ce se va aranja Duminecă la 9 August n., în Zlagna.

Avis. Petrecerea din Zlagna anunțată pe 2 August n. s'a amânât până Duminecă, 9 August.

Voluntar sinucigaș. Iuristul Fein József din Arad, care servește ca voluntar în regimentu de honvezi n-rul 8 din Lugoj a voit să se sinucidă trăgându-și un glonț.

Victor Popea, agricultor în Găiceana (România), fiul parohului Victor Popea din Sătulung (traetul Brașov), a reposat Joi în Sătulung, la casa părintescă.

Boris Sarafoff, vestitul revoluționar și asasin politic bulgar s'a allă acum în Serbia, după cum ne spun ziarele din București de unde ar avea intențiunea să treacă în Ungaria pe la Semlin.

Ucigaș și sinucigaș. Soldatul Ispășoiu din batalionul 1 de vânători din armata română, stațional în Craiova, a tras foc cu pușca asupra capitanului său S. Georgescu, și apoi asupra adjutantului Teculescu, în momentul când aceștia treceau prin sala mare a casarmei.

Tunelul Behring. În New-York s'a constituit o societate de capitaliști francezi, americani și ruși cu scopul să lege prin o linie ferată America și Rusia, săpând un tunel submarin în strimtoarea Behring.

Pedeapsă. Ni-se scrie din Oradea-mare: Când în 12 i. crt Barabás Béla și-a ținut aici darea de seamă înaintea alegătorilor, un cordon militar a fost comandat de cadetul Barur Ferencz.

militare l-a transpus acuma din motive de serviciu - la regimentul de infanterie 12 cunoscut despre catastrofa din Bilek.

Soldați inecați. Din Radna ni-se telefonează, că eri s'au înecat în Mureș doi soldați ai regimentului 37 din Oradea-mare.

Corb Alb.

La bauchetul ce s'a dat în Dej cu prilejul sfințirii bisericii rom. gr.-cat. de acolo, a ținut com. suprem al comitatului Solnoc-Dobâca, Dési Zoltán un toast, în care accentua că după limba maghiară, mai mult îi place limba română.

Comitele Dési pare a fi dară un maghiar care sincer dorește înfrățirea Românilor cu Maghiarii și care are și curajul s'o spună.

Corupția parlamentară.

Comisia parlamentara a ascultat Marți mai mulți martori, dintre cari mai ales Sándor Pál a făcut o fasiune compromițătoare pentru Pap Zoltán.

A spus anume că într-o zi a venit la el Pap Zoltán și a cerut bani pe sarma «mauzoleului lui Kossuth».

Către sară a fost ascultat și Pap Zoltán, a încercat și acum să dovedească că banii i-a primit pentru foaia sa.

Ritter Imre, directorul moșilor lui Szapári, a fasonat foarte rezervat. Ci-că nu știe nimic. El a dat libelele de depunere stăpânului seu.

Mai interesante au fost cele spuse de Hegyi Ienő, redactor în Fiume, care l'a însoțit pe Dienes la Berlin.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Bărcianu.

WOLF JÁNOS,

-ciobotar de ghetă de bărbați și dame. - Arad, colțul pietii Libertății și str. Simonyi.

LEDERER LI... Schimbare de local. Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că m'am mutat din strada Deák-Ferencz Nr. 30, în strada Weitzer János Nr. 13.

Deutsch Izidor, clasornicar și juvaeriu Arad, Strada Templom. Telefon n-rul 498.

BRAUN N. A. Arad, str. Förray, piața Boros-Béni. Mare deposit de firmis, culori de ulei fabricat propriu.

KALMÁN JÓZSEF mechanic. Recomandă Bicietele sale de cea mai bună calitate.

Schwartz József, atelier de reparat și curățenie covoare. Primește covoare pe păstrare peste val.

Haine pentru domni. Din stoffe indigenă și englezească. Executarea cu gust. Deasemenea fac ori ce reparaturi cu preț avantajos.